

МАРК ТВЕН
ВОДАЧ НА ТУРИСТИЧЕСКА
ГРУПА

Превод от английски: Нели Доспевска, 1989

chitanka.info

Щеше да дойде време за отиването ни от Екс-льо-Бен за Женева, а оттам, след няколко едnodневни и объркани пътувания, в Байройт, Бавария. Разбира се, трябваше да имам специален водач, който да се грижи за такава голяма група туристи като моята.

Аз обаче отлагах. Времето течеше и най-после един ден се изправих пред обстоятелството, че сме готови да тръгнем, а нямаме водач. Тогава се реших на постъпка, която съзнавах, че е проява на глупава смелост, но бях настроен тъкмо за такова нещо. Заявих, че ще направя първия етап без чужда помощ — и го сторих.

Самичък доведох групата от Екс до Женева — четирима души. Разстоянието беше два часа и повече и трябваше веднъж да сменяме влака. Не ни се случи никаква неприятност, само забравихме един куфар и някои други неща на перона на гарата, нещо, което едва ли би могло да се нарече неприятност — толкова е обикновено. Тогава предложих да водя групата по целия път до Байройт.

Това беше грешка, макар че навремето не го виждах в такава светлина. Подробностите бяха повече, отколкото смятах: 1. Двама души, които бяхме оставили в един женевски пансион преди няколко седмици, трябваше да бъдат взети и доведени в хотела. 2. Трябваше да предупредя съответните чиновници на Големия кей, които се грижат за багажа, да донесат в хотела седем от оставените ни на багаж куфари и да отнесат обратно други седем, които щяха да намерят натрупани в хола на хотела. 3. Трябваше да разбера в коя част на Европа се намира Байройт и да купя седем железопътни билета за там. 4. Трябваше да изпратя телеграма на един приятел в Холандия. 5. Беше два часът след пладне и ние трябваше да сме нащрек и готови за първия вечерен влак и да се погрижим за билети за спален вагон. 6. Трябваше да тегля пари от банката.

Счетох, че най-важното нещо трябва да са билетите за спалния вагон, затова отидох на гарата лично, за да съм сигурен, че работата ще бъде свършена; куриерите на хотела невинаги са чевръсти. Денят беше горещ и трябваше да взема файтон, но по-икономично ми изглеждаше да вървя пеша. Обаче не излезе така, понеже обърках пътя и утроих разстоянието. Поисках билети, а чиновникът ме попита по кой път ще искаме да минем. Това ме смути и ме забърка — наоколо ми имаше много хора, а аз не знаех нищо за пътищата и нямах представа, че има

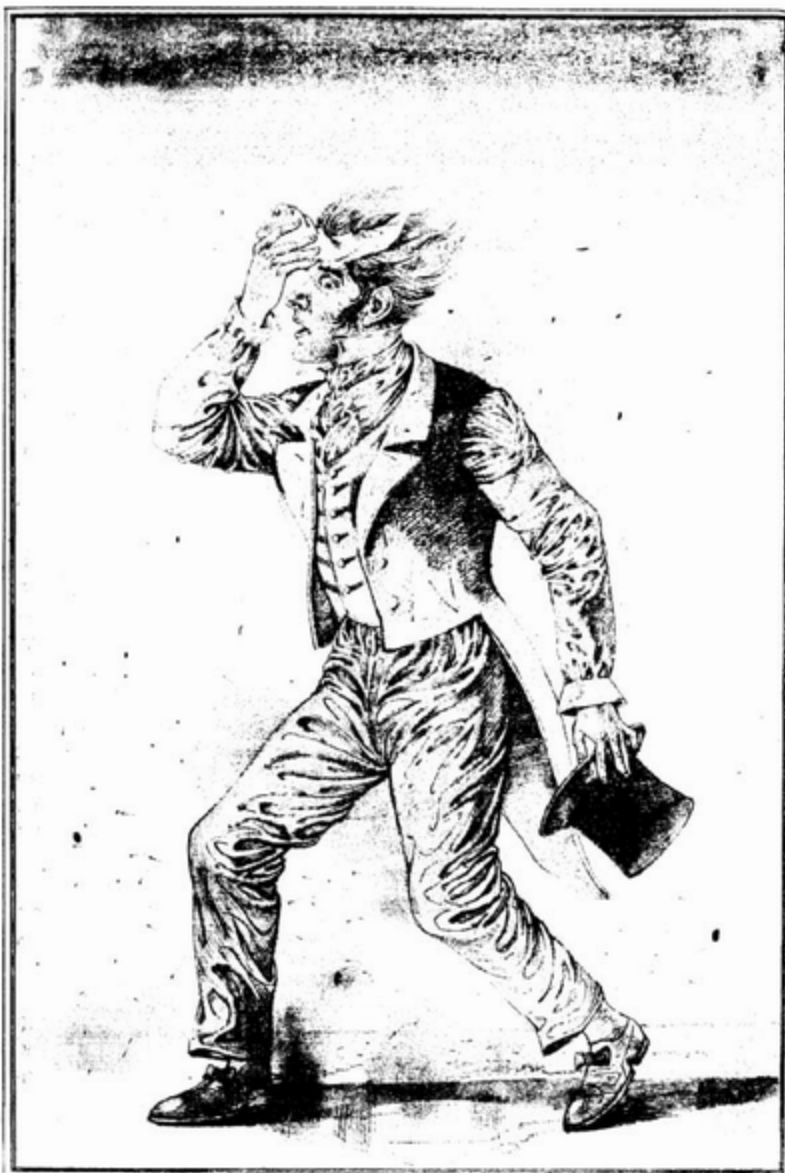
два: тогава реших, че ще е най-добре да се върна, да проуча картата и да дойда отново.

Този път взех файтон, но когато се качвах по стълбите в хотела, сетих се, че пурите ми са се свършили и реших, че ще е добре да си купя, преди да съм забравил. Будката беше наблизко и нямах нужда от файтона. Поръчах на файтонджията да ме чака. Като размишлявах за телеграмата и се мъчех да я съставя в ума си, аз забравих за пурите и файтона и продължавах да вървя все напред. Смятах да помоля хората в хотела да изпратят телеграмата, но тъй като сега сигурно бях недалеч от пощата, реших да направя това сам. Но тя бе по-далеч, отколкото предполагах. Най-после я намерих, написах телеграмата и я подадох на чиновника. Той беше човек със строг вид, нервен и започна да ме обстрелва с въпроси на френски език, като изразите му така се сливаха, че просто не можех да отделя думите една от друга, и това ме накара отново да се смутя. Но един англичанин ми се притече на помощ и каза, че чиновникът искал да знае къде трябва да изпрати телеграмата. Не можах да му отговоря, тъй като това не беше моя телеграма, и обясних, че просто я изпращам от името на един член на групата ни. Но чиновникът не искаше да се укроти, докато не му дам адреса; отвърнах му, че ако толкова държи на него, ще се върна и ще го взема.

Реших обаче, че най-напред ще трябва да отида да прибера двете липсващи лица, тъй като най-добре е всичко да се върши подред и систематично, по едно нещо наведнъж. Тогава си спомних, че файтонът ме чака при хотела и че таксата му върви; затова повиках друг файтон и казах на файтонджията да заведе първия файтон до пощата и да чака там, докато дойда.

За да отида при онези двама души, трябваше да извървя голямо разстояние и доста да се поизпотя, а когато стигнах там, те не можеха да дойдат с мене, защото имаха много тежки чанти и трябваше да вземат файтон. Отидох да потърся, но преди да срещна такъв, забелязах, че бях стигнал близо до Големия кей — поне така мислех — и сметнах, че ще спестя време, ако се отбия да уредя въпроса с куфарите. Извървах още около една миля и при все че не намерих Големия кей, намерих тютюнева будка и си спомних за пурите. Казах, че отивам в Байройт и че ми са необходими пури, които да ми стигнат за цялото пътуване дотам. Човекът ме попита кой път възнамерявам да

взема. Отвърнах му, че не знам. Той заяви, че би ми препоръчал да мина през Цюрих и различни други места, чиито имена ми спомена, и предложи да ми продаде седем второкласни транзитни билета по 22 долара единия, без печалбата, която му позволявало управлението на железниците. Вече ми беше омръзнало да пътувам във втора класа с първокласен билет, така че приех предложението.

След известно време намерих багажното бюро „Начурал и Ко“ и им казах да изпратят седем от куфарите ни в хотела и да ги наредят в хола. Стори ми се, че не предадох цялата поръчка, обаче онова, което казах, беше всичко, което можа да роди главата ми.

След това намерих банката и поисках малко пари, обаче бях оставил някъде кредитното си писмо, тъй че не можах да изтегля сумата. Спомних си, че трябва да съм го забравил на масата, където написах телеграмата, затова взех файтон и отидох до пощата. Качих се горе и ми казаха, че на масата действително било намерено едно кредитно писмо, но сега то се намирало в ръцете на полицията и трябвало да отида там и да докажа правото на собственост. Изпратиха с мене едно момче, излязохме от задния вход, извървахме около две мили и намерихме полицейското управление; тогава се сетих за файтоните си и помолих момчето да ми ги изпрати, когато се върне в пощата. Свечеряваше се вече и кметът бе отишъл да вечеря. Мислех и аз да отида да вечерям, но дежурният полицай мислеше иначе и аз останах. Кметът се отби към десет и половина, но заяви, че вече е твърде късно да се направим нещо, затова да дойда в девет и половина на другата сутрин. Полицаят поиска да ме задържи цяла нощ и каза, че съм имал подозрителен вид и навярно кредитното писмо не е мое, и сигурно изобщо не знам какво е кредитно писмо, ами просто съм видял истинския му собственик да го оставя на масата и съм пожелал да го взема, тъй като навярно съм от онези хора, които биха пожелали всичко, каквото видят, независимо от това, дали е ценно или не. Кметът обаче каза, че не вижда нищо подозрително у мене и че му изглеждам доста безвреден, само умът ми бил блуждаещ, а и не бил в достатъчно количество. Така че му поблагодарих и той ме пусна да си вървя, и аз се прибрах с трите файтона.

Бях изморен като куче и не бях в състояние да отговарям разумно на никакъв въпрос, и реших, че ще е по-добре да не обезпокоявам групата по това време на нощта, тъй като знаех, че на другия край на коридора има свободна стая. Хората от групата ми обаче се тревожили за мене и затова сложили пост да ме чака, така че не можах да стигна в стаята. Бях поставен в ужасно положение. Всички членове на групата седяха неподвижни и навъсени на четири стола в една редица, облечени и с шалове, с чанти и пътеводители в скута. Били седели така в продължение на четири часа и през всичкото време барометърът спаднал. Да, и те чакали — чакали мене. Както ми изглеждаше, нищо, освен някаква неочаквана, ловка и блестяща маневра не можеше да пробие железния фронт и да обърне събитията в моя полза; затова

хвърлих шапката си на арената, последвах я с двоен скок и весело се провикнах:

— Ха-ха, ето че сме всички!

Нищо не можеше да бъде по-дълбоко и по безмълвно от последвалата липса на аплодисменти. Но аз продължих в същия дух; друг начин на действие нямаше, макар че самоувереността ми, достатъчно слаба и преди това, намаля страхотно и фактически съвсем се изпари.

Опитах се да се шегувам с натежало сърце; помъчих се да трогна сърцата на другите там и да смекча неприязънта на лицата им, като проявя веселие и приятен хумор и като превърна цялата тази ужасна случка във весело и забавно приключение; обаче се оказа, че съм подхванал работата зле. Атмосферата не беше никак подходяща. Не събудих ни една усмивка; ни една бръчка на тези строги лица не се изглади; не можах да стопя леда в нито един от мразовитите погледи, насочени срещу мене. Направих още едно живо и несполучливо усилие, обаче главата на групата го прекъсна по средата и каза:

— Къде беше?

Разбрах по държането, че намерението е да се пристъпи към делови обяснения. Залових се да разказвам перипетиите си, но отново бях прекъснат.

— Къде са другите двама? Страшно сме разтревожени за тях.

— О, те са добре. Трябваше да намеря файтон. Ще отида веднага и...

— Седни! Не знаеш ли, че е единадесет часа? Къде ги остави?

— В пансиона.

— Защо не ги доведе?

— Защото не можехме да носим чантите. Така че помислих...

— Помислил си! Няма защо да се опитваш да мислиш. Човек не може да мисли, ако не притежава съответния мисловен апарат. До този пансион има две мили. Без файтон ли отиде до там?

— Аз... хм, нямах такова намерение; само така се случи.

— Как се случи така?

— Защото бях на пощата и си спомних, че съм оставил един файтон да ме чака тук и затова, за да намаля разноските, изпратих друг файтон да... да...

— Да, какво?

— Е, сега не си спомням, но мисля, че вторият файтон трябваше да съобщи в хотела да платят на първия и да го отпратят.

— Каква полза би имало от това?

— Каква полза би имало от това? Щеше да намали разноските, нали?

— Като на мястото на стария файтон бъде поставен друг, който да продължи разноските?

Не отговорих нищо.

— Защо не поръча на втория файтон да дойде да те вземе?

— Ами че нали точно това направих! Сега се сетих. Да, точно това. Защото си спомням, че когато...

— Е добре, защо тогава файтонът не е дошъл да те вземе?

— От пощата ли? Ами че да, той е отишъл там.

— Прекрасно, но защо тогава стана така, че си отишъл пеша до пансиона? О, слава богу, поне едно нещо си свършил! Щеше да бъде много лошо, ако не беше я изпратил... Защо гледаш така? Опитваш се да отбегнеш погледа ми. Тази телеграма е най-важното нещо, което... Ти не си я изпратил!

— Не съм казал, че не съм я изпратил.

— Няма защо да го казваш. О, божичко, тази телеграма не трябваше за нищо на света да остане неизпратена. Защо не си я изпратил?

— Знаеш, за толкова неща трябваше да мисля и затова аз... там са големи педанти и след като бях написал телеграмата...

— Ах, няма значение, да оставим това настрана, обясненията не могат сега да помогнат... Какво ли ще си помисли той за нас?

— Не се тревожи! Не се тревожи! Ще си помисли, че сме дали телеграмата на управата на хотела и че те...

— Ами да, разбира се! Защо не направи това? То е било единственият разумен начин на действие.

— Да, знам, но си бях вгълпил, че на всяка цена трябва да отида в банката и да изтегля малко пари...

— Е, трябва да ти се признае, че поне за това си се погрижил и не искам да проявявам голяма строгост спрямо теб, но все пак трябва сам да признаеш, че ни създаде доста неприятности, а някои от тях бяха излишни. Колко пари изтегли?

— Хм, аз... аз смятах, че... че...

— Че какво?

— Че... че при съществуващите обстоятелства... като се има предвид, че сме толкова хора, знаеш, и... и...

— Какви ги увърташ? Обърни си, моля, лицето към мене и... Та ти не си изтеглил никакви пари!

— Е, чиновникът каза...

— Няма значение какво е казал чиновникът. Сигурно си и имал някакво лично основание. Не точно основание, но нещо, което...

— Е добре, работата се състоеше просто в това, че кредитното писмо не беше у мене.

— Кредитното писмо не беше у теб?

— Кредитното писмо не беше у мене.

— Няма защо да повтаряш думите ми. Къде беше кредитното писмо?

— В пощата.

— Какво търсеше там?

— Виждаш ли, аз го забравих, оставих го там.

— Бога ми, виждала съм много водачи на туристи, но от всички водачи, които някога...

— Направих най-доброто, което можах.

— Да, нещастнико, прав си и аз нямам право така да те хокам, след като си се изтощил до смърт, за да свършиш всичко това, докато ние сме седели тук и само сме се тревожили, вместо да изпитваме благодарност за онова, което си се мъчил да направиш за нас. Всичко ще се нареди. Нищо не ни пречи да вземем влака в 7.30 утре сутринта. Купи ли билети?

— Да, и добра сделка сключих. Втора класа.

— Радвам се. Всички пътуват втора класа, тъй че няма защо да не спестим съсипателните допълнителни разходи. Колко плати?

— По двадесет и два долара — транзит до Байройт.

— Гледай ти, не знаех, че може да се купуват транзитни билети другаде, освен в Лондон и Париж.

— Може би някои хора не могат; други обаче могат и както изглежда, аз съм един от тях.

— Цената изглежда високичка.

— Тъкмо обратното, посредникът се отказа от комисионата си.

— Посредникът?

— Да, купих ги от магазин за пури.

— Това ме подсеща, че ще трябва да станем доста раничко и затова не би трябвало да оставим опаковането на багажа за сутринта. Чадърът ти, галошите ти, пурите ти... Какво има?

— Дявол да го вземе? Оставил съм пурите в банката.

— Гледай ти! Ами чадърът ти?

— Това ще се нареди. Няма защо да се бърза.

— Какво искаш да кажеш?

— Всичко е наред; ще се погрижа за...

— Къде ти е чадърът?

— Само на една крачка... няма да ми вземе повече от...

— Къде?

— Струва ми се, че съм го оставил в дюкянчето за пури; но както и да е...

— Извади си краката напред. Точно както и очаквах! Къде са ти галошите?

— Те... знаеш...

— Къде са ти галошите?

— Сега е вече толкова сухо... всички казват, че няма да има ни капчица...

— Къде са ти галошите?

— Хм, знаеш... хм, ето каква беше работата. Най-напред чиновникът каза...

— Кой чиновник?

— Полицейският; обаче кметът, той...

— Кой кмет?

— Кметът на Женева; но аз рекох...

— Чакай. Какво ти става?

— На мене ли? Нищо. И двамата се опитаха да ме убедят да остана, и...

— Да останеш ли? Къде?

— Хм, работата е, че...

— Къде си бил? Къде си стоял до десет и половина през нощта?

— Знаеш, след като загубих кредитното писмо, аз...

— Твърде много го усукваш. Отговори ми просто с една пряма дума. Къде са ти галошите?

— Те... хм, те са в окръжния затвор.

Опитах се да се усмихна умилоствивяващо, обаче усмивката ми се вкамени. Атмосферата не беше подходяща. Членовете на групата ми не счетоха, че да прекарам три или четири часа в затвора, е хумористична случка. В дъното на сърцето си и аз бях на същото мнение.

Трябваше да обясня цялата работа и, разбира се, тогава стана ясно, че не бихме могли да вземем и сутрешния влак, тъй като преди това трябваше да освободя кредитното писмо. Стана ясно също, че всички трябваше да си легнем сърдити и нещастни, обаче имахме късмет това да бъде предотвратено. Случи се така, че някой спомена за куфарите и аз можех да кажа, че се бях погрижил за тях.

— Ти си толкова предвидлив, грижлив и разумен, просто е срамота така остро да те критикуваме, и затова нито дума повече. Свършил си работата възхитително, чудесно и съжалявам, че изрекох думи на недоволство.

Това ме засегна по-дълбоко от някои от другите неща и ме накара да се почувствувам неудобно, защото не се чувствувах така спокоен по отношение на разпореждането за куфарите, както бих желал. Все ми се струваше, че някъде имаше нещо сбъркано, при все че не можех да сложа пръста си на болното място, пък и не исках точно сега да раздухам работата, тъй като беше вече късно, и може би беше по-добре изобщо да не засягаме този въпрос.

Разбира се, сутринта засвири хубава музика, когато се разбра, че нямаше да може да тръгнем с ранния влак, обаче аз нямах време за губене; чух само първите нотки на увертюрата и тръгнах да потърся кредитното си писмо.

Реших, че ще е навременно да разуча работата с куфарите и да я оправя, ако имаше нужда от подобно нещо, а подозирах, че действително има такава нужда. Беше обаче твърде късно. Вратарят заяви, че е изпратил куфарите за Цюрих предишната вечер. Попитах го как е могъл да направи това, без да покаже съответните пътнически билети.

— В Швейцария това не е необходимо. Плащате за куфарите си и ги изпращате, където желаете. Заплаща се за всичко, освен за ръчния багаж.

— Колко платихте за тях?

— Сто и четиридесет франка?

— Двадесет и четири долара. Положително има нещо не наред с тези куфари.

След това видях портиера. Той каза:

— Не сте спали добре, нали? Имате изморен вид. Ако искате водач за групата ви, снощи пристигна един добър, на име Луди, и е свободен от пет дни. Препоръчвам ви го; искам да кажа, препоръчва ви го гранд хотел „Бо Риваж“.

Отхвърлих студено предложението му. Духът ми не беше още сломен. И не ми беше приятно по този начин да ми се напомня за състоянието ми. Към девет часа бях в окръжния затвор, като се надявах, че по някаква случайност кметът може да дойде преди определения си час; но той не дойде. Там беше скучно. Всеки път, когато исках да докосна нещо, да погледна нещо или да направя нещо, или пък да се въздържа да не направя нещо, полицаят казваше, че това било забранено. Реших да поупражня малко френския си език с него, но той и това не приемаше. Изглежда, слушането на родния му език му доставяше особено неудоволствие.

Най-после кметът дойде и след това вече нямаше никакви неприятности. Той веднага свика върховния съд — нещо, което там винаги предприемат, когато възниква спор за ценно имущество — и всичко тръгна като по вода: бяха поставени часовои, свещеникът произнесе молитва, разпечатаното ми писмо бе донесено и отворено и в него не се намери нищо, освен няколко снимки, защото, както сега си спомних, бях махнал кредитното писмо от плика, за да направя място за снимките, и бях го сложил в другия си джоб — нещо, което доказах за удовлетворение на всички, като извадих кредитното писмо и им го показах с твърде голямо ликуване. Тогава членовете на съда се спогледаха удивено, а след това погледнаха и мене, и най-после ме пуснаха да си вървя; обаче заявиха, че е неблагоприятно да бъда оставен на свобода, и ме запитаха каква е професията ми. Заявих, че съм водач на туристическа група. Те вдигнаха очи някак си страхопочитателно и заявиха: „Милостиви боже!“ Аз им отговорих с една любезна дума от благодарност за явното им възхищение и побързах към банката.

Длъжността ми на водач обаче вече ме правеше голям привърженик на реда и систематичността, както и на схващането, че нещата трябва да се предприемат едно по едно, всяко нещо, когато му

дойде редът. Затова минах край банката и се запътих за двамата липсващи членове на групата. По улицата се тътреше файтон и след известни усилия успях да убедя кочияша да ме вземе. Това обаче ми помогна не да спечеля време, а да си почина, пък аз имам слабост към почивката. Едноседмичните тържества по случай шестстотната годишнина от извоюването на свободата на Швейцария и подписването на съглашението бяха в разгара си и всички улици бяха окичени с и развяващи се знамена.

Конят и кочияшът бяха пияни от три дни и три ноци, като междуременно не бяха видели нито ясли, нито — легло. Изглеждаха така, както се чувствувах аз — сънливи и размъкнати. Но след известно време все пак пристигнахме. Влязох, позвъних и поръчах на една прислужничка да каже на липсващите членове на групата да побързат. Тя отговори нещо, което не разбрах, и аз се върнах при колата. Девојката навярно ми бе казала, че тези лица не са от нейния етаж и че би било по-добре да се кача по-нагоре и да звъня от етаж на етаж, докато ги намеря; защото в тези швейцарски апартаменти изглежда, че няма начин да намерите семейството, което търсите, освен с търпение и налучкване, като се качвате все по-нагоре. Прецених, че ще трябва да чакам петнадесет минути, тъй като положение като настоящото винаги се свързва с три подробности: 1. Очакваните лица да си сложат шапките, да слязат долу и да се качат на файтона. 2. Едното от тях да се върне „за другата ми ръкавица“. 3. След това и другото лице да се върне да вземе „речника за научаване на френски глаголи с един поглед“. През необходимите петнадесет минути аз щях да си мечтая, без да се притеснявам.

Последва период на голяма тишина и спокойствие, а след това усетих ръка на рамото ми и се сепнах. Смутителят беше полицај. Отворих очи и видях нов декор. Беше се насъбрала тълпа и всички имаха онова доволно и любопитно изражение, което винаги се изписва по лицата на такава тълпа, когато види някой в някаква беда. Конят беше заспал, файтонджията също, а някакви деца бяха окичили и тях, и мене с пицната украса, открадната от безбройните стълбове със знамена. Гледката беше скандална. Полицаят каза:

— Съжалявам, но не мога да ви оставя да спите тук цял ден.

Почувствувах се обиден и заявих с достойнство:

— Прощавайте, но не спях, а размишлявах.

— Е, можете да мислите, ако желаете, но трябва да мислите наум; смуцавате всички наоколо.

Това беше несполучлива шега и тя събуди смеха на тълпата. Понякога нощем хъркам, обаче няма вероятност я да направя подобно нещо посред бял ден и на такова място. Полицаят свали украсата ни и, изглежда, ни съжали, че нямаме никакви приятели, като действително се опита да се държи човешки, но заяви, че не бива да продължаваме да стоим там, защото иначе ще трябва да ни вземе наем — каза, че такъв бил законът, а след това заяви приятелски, че съм изглеждал доста махмурлия и би желал да знае...

Затворих му устата доста строгичко, като изразих надежда, че през тези дни човек може да си позволи малко да се повесели, особено когато е лично засегнат.

— Лично? — запита той. — Как?

— Защото преди шестстотин години един мой праядо е подписал съглашението.

Той се позамисли за миг, след това ме изгледа и рече:

— Праядо! По мое мнение вие сте го подписали. Защото от всички древни останки, които някога съм... но да оставим това. За какво чакате тук от толкова дълго време?

Отвърнах:

— Ни най-малко не чакам тук дълго. Чакам от петнадесет минути, докато забравят книгата и ръкавицата си и докато отидат да си ги вземат. — После му разказах кои хора чаках.

Той беше много услужлив и започна да се провиква и да пита редиците от глави и рамене, които се подаваха от прозорците над нас. Тогава една жена извика напевно някъде отвисоко:

— О, те ли? Та аз им взех файтон и те си отидоха отдавна трябва да беше към осем и половина.

Неприятна работа. Погледнах часовника си, но не казах нищо.

Полицаят рече:

— Знаете, сега е дванадесет без четвърт. Трябваше да се осведомите по-добре. Спали сте в продължение на три четвърти час, и при това на такова слънце. Изгорял сте, цял сте изгорял. Чудесно е. Но може би ще пропуснете влака си. Много ме заинтригувахте. Какво е занятието ви?

Отвърнах му, че съм водач на туристическа група. Това, изглежда, го поразя, обаче, преди да дойде на себе си, ние си бяхме отишли.

Когато пристигнах на третия етаж на хотела, намерих стаите ни празни. Това не ме изненада. В момента, когато един водач на туристи махне поглед от тях, те хукват по пазар. Колкото повече приближава времето за влака, толкова по-сигурно е, че ще сторят това. Седнах да поразмисля какво би трябвало да направя, но в този момент ме намери един от прислужниците и ми съобщи, че групата ми заминала за гарата преди половин час. За първи път ми се случваше те да направят нещо разумно и това беше много объркващо. Това е едно от нещата, които правят живота на един водач на туристи така труден и несигурен. Точно когато работите вървят най-гладко, хората от групата му изпадат в един от редките си светли моменти и всичко, което той е наредил, се проваля.

Влакът трябваше да замине точно в дванадесет часа по пладне. Сега беше дванадесет и десет. Можех да стигна на гарата за десет минути. Виждах, че нямах особено много време на разположение, защото влакът беше експресен, а на континента експресните влакове са твърде дребнави по отношение на точността и непременно държат да заминат през някой момент от определения ден. Моите хора бяха единствените останали в чакалнята; всички други вече се бяха „качили на влака“, както се изразяват по тези места. Те бяха изтощени от тревоги и безпокойство, обаче аз ги успокоих и ободрих и всички забързахме.

Но не; късметът отново ни изневери. Човекът на вратата не беше доволен от билетите ни. Той ги разгледа предпазливо, обстойно, подозрително; после ме изгледа продължително, а след това повика друг чиновник. Двамата разгледаха билетите и повикаха още един чиновник. Тези пък повикаха други и събранието разискваше и разискваше, и жестикулираше, и се протакаше, докато не ги помолих да имат предвид как лети времето, и затова просто да вземат някакво решение и да ни оставят да си вървим. След това те заявиха много учтиво, че билетите имат някакъв дефект и ме попитаха откъде съм ги взел.

Сега разбрах в какво се състоеше бедата. Знаете, бях купил билетите от дюкян за пури и, разбира се, те миришеха на тютюн.

Безсъмнено, те искаха да прекарат билетите през митницата, за да обложат с мито тази миризма. Затова реших да бъда съвсем откровен: понякога това е най-добрият начин на действие. Казах:

— Господа, няма да ви мамя. Тези железопътни билети...

— А, извинете, господине! Това не са железопътни билети.

— О, — възкликнах аз, — това ли е дефектът им?

— Точно тъй, господине. Това са лотарийни билети, да, и от лотария, която е била теглена преди две години.

Дадох вид, че това много ме забавлява; това е единственото нещо, което човек може да направи при такива, обстоятелства; единственото, обаче няма никаква стойност; не мами никого и ви става ясно, че всички наоколо ви съжаляват и се срамуват заради вас. Мисля, че едно от най-неприятните неща в живота е да бъдеш изпълнен с точно такова чувство на мъка, поражение и неловкост и все пак трябва да си даваш вид, че ти е весело и забавно, докато през всичкото време знаеш, че хората от собствената ти група, съкровищата на сърцето ти, на чиято любов и почит имаш право по силата на обичаите на нашата цивилизация, се топят от унижение, като виждат как печелиш състраданието на чужденците — петно, белег, клеймо... клеймо, което удостоверява, че си... е добре, всичко онова, което е съдбоносно за човешкото уважение.

Казах весело, че това няма значение, че подобно нещо може да се случи с всекиго — за две минути ще доставя необходимите билети и ще успеем да вземем влака, а освен това тази работа ще ни даде възможност да имаме на какво да се смеем през целия път. Аз действително успях да купя навреме билетите, подпечатани и съвсем наред, но тогава се оказа, че не мога да ги взема, защото в многото си грижи около двамата липсващи членове на компанията бях забравил банката и нямах пари. Така че влакът замина и, изглежда, нямаше какво друго да се прави, освен да се върнем в хотела, което и сторихме. Връщането обаче беше меланхолично и нямаше много приказки. Опитах се да заговоря по някои въпроси, като например пейзажа и проблема за прераждането и други такива неща, но, изглежда, не улучих.

Бяхме изпуснали хубавите си стаи, но ни дадоха нови, които бяха доста разпръснати една от друга, обаче все пак отговаряха на предназначението си. Смятах, че сега атмосферата ще се поразведри,

но главата на групата каза: „Изпрати горе куфарите.“ Тези думи ме накараха да изстина. Имаше нещо съмнително около тези куфари. Бях почти сигурен в това. Тъкмо щях да предложа...

Но едно махване с ръка ме накара да се въздържа и ми бе съобщено, че сега ще лагеруваме в продължение на три дни, за да си починем, ако можем.

Съгласих се, че няма защо да звъня; сам ще отида да се погрижа за куфарите. Взех файтон и се отправих право за бюрото на г-н Чарлс Начурал и попитах какво им бях поръчал.

— Да изпратим седем куфара в хотела.

— А бях ли казал да вземете обратно няколко?

— Не.

— Сигурен ли сте, че не ви бях поръчал да вземете седем, които трябваше да намерите струпани в хола на хотела?

— Напълно съм сигурен, че не сте ми поръчвали такова нещо.

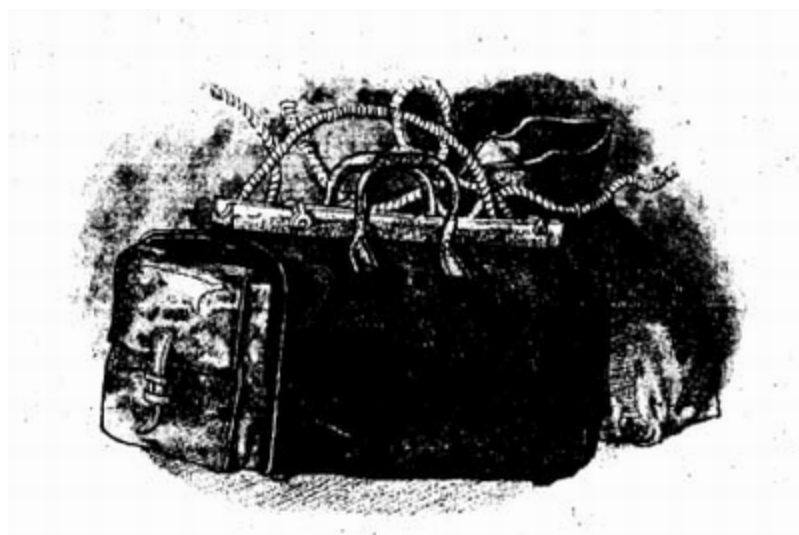
— Тогава и четиринадесетте са заминали за Цюрих или за Ерихон, или за някъде другаде и такъв прах ще се вдигне около хотела, когато групата...

Не довърших, защото мозъкът ми се въртеше, и когато човек се намира в такова състояние, той си мисли, че е довършил дадено изречение, когато всъщност не е, и умът му продължава да се рее и да скита къде ли не и току-виж, че го е прегазила каруца или крава, или нещо друго.

Оставих там файтона — забравих го — и на връщане размислих по цялата работа и дойдох до заключението, че трябва да си подам оставката, защото иначе е почти сигурно, че ще ме освободят от длъжност. Обаче не смятах, че би било благоразумно да подам оставка лично; можех да сторя това писмено. Затова изпратих да повикат господин Луди и му обясних, че поради несъвместимост, умора или нещо друго един водач на група ще си подаде оставката и тъй като самият той има четири или пет свободни дни, бих могъл да го настаня на тази служба, ако смята, че е в състояние да я заеме. Когато всичко бе уредено, помолих го да се качи горе и да каже на групата, че поради някаква грешка на хората от бюрото на г-н Начурал тук не разполагаме с куфари, но ще имаме достатъчно в Цюрих и затова ще е най-добре да вземем първия възможен влак — пътнически, товарен, какъв да е, и веднага ще тръгнем.

Той се погрижи за това и ми предаде покана да се кача горе — да, непременно; и когато отивахме към банката да вземем пари, да приберем пурите и тютюна ми и в дюкяна, за да върнем лотарийните билети, да си искаме парите и да вземем чадъра ми, и пред бюрото на г-н Начурал, за да платим на файтонджията и да го отправим, и в градския затвор, за да вземем галошите ми и да оставим картички за сбогом на кмета и на върховния съд, той ми описа каква атмосфера владеела на горния етаж, където бе настанена групата, и аз видях, че бях постъпил много добре, като бях останал там, където бях.

Останах в гората до четири часа и след пладне, за да може атмосферата да се поуспокои, и тогава се появих на гарата точно навреме, за да взема експреса в три часа за Цюрих заедно с групата, намираща се сега в ръцете на г-н Луди, който вършеше сложната си работа, без каквито и да е явни усилия или спънки.

Да, докато бях на служба, работих като роб и направих всичко по силите си; и все пак единственото нещо, което занимаваше тези хора и за което те изобщо си спомнях, бяха грешките на работата ми, не и похвалните й качества. Те прескачаха хиляди похвални постижения, за да коментират, да повтарят и да вдигат шум около някакъв си отделен факт, докато просто ми се струваше, че от него не остава вече нищо; пък и сам по себе си той не беше и факт — фактът, че в Женева се бях назначил за водач на групата и се бях трудил толкова, колкото е нужно, за да се заведе един цирк в Ерусалим и въпреки това не можах дори да изведа групата от града. Най-последно заявих, че този въпрос ми е толкова

омръзнал, че не желая да чувам повече да се говори по него. И им заявих направо, че никога вече не ще ставам водач, ако ще и животът на някого да зависи от това. И ако живея достатъчно дълго, ще го докажа. Смятам, че това е трудна, изморителна за мозъка, изтощителна и напълно неблагодарна работа и главната награда, която тя дава, е опечалено сърце и наранен дух.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.